

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 323/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Plastics – Trade, a.s.**, Budovateľská 5, Snina, IČO 36 483 265, zastúpenej Advokátska kancelária Martin Ontkovič, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/149/2023-219 z 28. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a základných slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3Cob/149/2023-219 z 28. marca 2025 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Žiada priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Okrem toho žiada o odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica ako upomínaciemu súdu (ďalej len „upomínací súd“) 12. apríla 2022 sa obchodná spoločnosť SPP – distribúcia, a. s., Plátennícka 19013/2, Bratislava, IČO 35 910 739 (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala proti sťažovateľke ako odberateľke zemného plynu (žalovanej) zaplata sumy 6 059,31 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody za neoprávnený odber plynu podľa § 82 ods. 1 písm. e) a f) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o energetike“), t. j. pre neumožnenie prevádzkovateľovi distribučnej siete prerušenie dodávky plynu (taký odber sa za neoprávnený odber považuje odo dňa, keď odberateľ neumožnil prerušenie

dobavky plynu) a pre nedodržanie obmedzenia určeného dodávateľom plynu, prevádzkovateľom prepravnej siete, prevádzkovateľom zásobníka alebo prevádzkovateľom distribučnej siete. Výšku škody žalobkyňa vyčíslila v zmysle § 82 ods. 3 zákona o energetike v spojení s vyhláškou Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 449/2012 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu (ďalej len „vyhláška“).

3. Upomínací súd platobným rozkazom sp. zn. 31Up/385/2022 z 22. apríla 2022 návrhu žalobkyne v celom rozsahu vyhovel.

4. Sťažovateľka v odpore proti platobnému rozkazu navrhla žalobu zamietnuť s ohľadom na neunesenie dôkazného bremena žalobkyne vo vzťahu k preukázaniu výšky skutočne vzniknutej škody podľa § 82 ods. 2 zákona o energetike.

5. Okresný súd Humenné (ďalej aj „okresný súd“) rozsudkom č. k. 7Cb/25/2022-125 z 20. októbra 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 7Cb/25/2022-200 z 3. júla 2023 žalobu zamietol. Podľa jeho názoru pre určenie a vyčíslenie výšky škody mala žalobkyňa vychádzať z § 82 ods. 2 zákona o energetike, keďže mala k dispozícii relevantné objektívne a spoľahlivé podklady (obdobie neoprávneného odberu plynu od 6. novembra 2020 do 11. januára 2021 a množstvo neoprávnene odobratého plynu 13 387 m³), na základe ktorých mala vyčísliť skutočnú škodu, ktorá jej konaním sťažovateľky vznikla. Žalobkyňa však pri vyčíslení výšky škody takto nepostupovala a škodu vyčíslila paušálnym spôsobom výpočtu na základe vyhlášky. Ani znenie § 82 ods. 3 zákona o energetike nezbavuje žalobkyňu povinnosti preukázať, že jej vznikla skutočná škoda, pričom vznik škody nie je možné zamieňať so spôsobom výpočtu škody podľa vyhlášky. Keďže na strane žalobkyne v konaní nedošlo k uneseniu dôkazného bremena, čo sa týka preukázania výšky skutočnej škody, a súd z dokladov a skutočností, ktoré vyšli najavo v priebehu súdneho konania, sám nemal dostatok podkladov na to, aby výšku skutočnej škody určil, žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol.

6. Na základe odvolania žalobkyne, v ktorom uplatnila odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) Civilného sporového poriadku, krajský súd napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu (bod 5) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keďže na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil, čím znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Konštatoval, že okresný súd síce neakceptoval žalobkyňou predložený spôsob výpočtu výšky škody (t. j. žalobu zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena vo vzťahu k výške škody), avšak pristupoval k veci výlučne formálne. Ak okresný súd bol toho názoru, že žalobkyňa mala pri vyčíslení výšky škody postupovať podľa § 82 ods. 2 zákona o energetike, bližšie svoje úvahy v tomto smere nezrejmil, t. j. neodôvodnil, čo podľa neho možno považovať za skutočnú škodu a z akého dôvodu výpočet žalobkyne nie je správny, t. j. čo konkrétne v jej výpočte nemožno akceptovať ako skutočnú škodu. Pritom samotný okresný súd v napadnutom rozsudku citoval súdne rozhodnutia (ktorými sa podľa svojho vyjadrenia riadil), v ktorých sa akcentuje na spravodlivú rovnováhu medzi právami poškodeného a škodcu, resp. proporcionality zásahu do práv odberateľa. V prejednávanej spore pritom nebolo preukázané, že by požiadavka na náhradu škody voči sťažovateľke (ktorá preukázateľne plyn neoprávnene odoberala) vo výške uplatnenej žalobkyňou mala byť neprimeraná a sankčná z dôvodu jej nepreskúmateľnosti.

II. Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], opakujúc argumenty o neunesení dôkazného bremena žalobkyne vo vzťahu k preukázaniu výšky skutočne vzniknutej škody podľa § 82 ods. 2 zákona o energetike, vyslovuje nespokojnosť s napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré s poukazom na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa náhrady škody v súlade s § 59 ods. 1 písm. d) zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom do 31. augusta 2009 za neoprávnený odber plynu fyzickou osobou (spotrebiteľom) meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii (IV. ÚS 137/2018), považuje za prekvapivé, logicky neutržateľné, nepresvedčivé a arbitrárne.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zrušujúcim uznesením krajského súdu (bod 6), ktoré sťažovateľka považuje za prekvapivé, logicky neutržateľné, nepresvedčivé a arbitrárne kvôli nesprávnej aplikácii § 82 ods. 3 zákona o energetike o náhradnom spôsobe určenia výšky škody krajským súdom (bod 7).

9. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

10. Vzhľadom na kasačnú povahu napadnutého rozhodnutia ústavný súd zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016). Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, čo znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

11. Napriek uvedenému aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka (sporovej strany) konania. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši s konečnou platnosťou otázku, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok, prípadne ním konanie v istej časti končí a náprava

eventuálneho pochybenia by mohla byť dosiahnutá len zásahom ústavného súdu po skončení konania pri posudzovaní spravodlivosti konania ako celku, čo by nebolo účelné (m. m. II. ÚS 344/2019). K zrušeniu kasačného rozhodnutia teda ústavný súd pristupuje len v tom prípade, keď dôvody na tento krok sú natoľko závažné, že sa blížia k zmätočným záťažiam konania, a tak znehodnocujú ďalšie konanie, alebo ak by išlo o veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu preskúmaného kasačného rozhodnutia (IV. ÚS 602/2020).

12. „Neoprávnený odber plynu predstavuje spoločensky nežiaduce konanie, a preto s ním právny poriadok spája rôznorodé právne následky, či už v rovine občianskoprávnej, správnoprávnej, ale aj trestnoprávnej. V podstate možno povedať, že zákonodarca úpravou problematiky neoprávneného odberu plynu zdôrazňuje a zabezpečuje verejný záujem o riadne fungovanie plynárenskej siete. Použité zákonné konštrukcie síce môžu navodzovať dojem, že zvyhodňujú prevádzkovateľov, ale je to odôvodnené predovšetkým potrebou ich ochrany proti neoprávneným odberom a verejným záujmom o celkovú stabilitu sietí. Ustanovenia upravujúce problematiku neoprávneného odberu plynu možno považovať za ustanovenia kogentnej povahy, od ktorých sa účastníci právnych vzťahov nemôžu odchýliť. Ustanovenia síce upravujú súkromnoprávne vzťahy, no majú aj verejnoprávne dopady. Vzhľadom na tieto verejnoprávne dopady preto nie je možné, aby účastníci právnych vzťahov sami určovali, čo je alebo nie je neoprávneným odberom. To neznamená, že by si účastníci zmluvy nemohli zjednať osobitné povinnosti s inými zmluvnými dôsledkami pri ich porušení, než stanovuje zákon (napríklad zmluvná pokuta), no nemôžu vylúčiť, obmedziť alebo rozšíriť ustanovenia o neoprávnenom odbere a zákonné dôsledky spojené s neoprávneným odberom.“ (Ikrényi, P. a kol. *Zákon o energetike. Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 1245 – 1256.). Neoprávnený odber plynu možno rozdeliť do štyroch skupín: odber bez zmluvy, odber nemeraného plynu, odber, pri ktorom nemožno určiť, koľko plynu odberateľ odobral, a odber, pri ktorom odberateľ porušil niektorú zo svojich vymenovaných zákonných, resp. zmluvne dohodnutých povinností.

13. Do poslednej skupiny patrí aj prípad sťažovateľky, v ktorom nebolo sporné, že v období od 6. novembra 2020 do 11. januára 2021 neoprávnene odobrala plyn v rozsahu 13 387 m³. V napadnutom konaní si žalobkyňa proti sťažovateľke uplatnila škodu v sume 6 059,31 eur, ktorú vyčíslila v zmysle § 82 ods. 3 zákona o energetike v spojení s vyhláškou, avšak sťažovateľka takýto spôsob výpočtu rozporovala a trvala na vyčíslení skutočnej škody v zmysle § 82 ods. 2 zákona o energetike.

14. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie krajského súdu nemožno označiť za arbitrárne v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na skutkový stav (dovtedy) zistený súdom prvej inštancie, ústavne neudržateľné, resp. že by krajský súd zrozumiteľne neodôvodnil, prečo rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, aké úvahy ho k tomu viedli, resp. aké dôsledky z toho pre nové rozhodnutie súdu prvej inštancie vyplývajú. V tomto štádiu konania nie je na mieste obava sťažovateľky, že vo veci samej musí byť neúspešná. Krajský súd vrátením veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie vytvoril priestor, aby tento zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnil, z akého dôvodu výpočet žalobkyne nie je správny a čo podľa neho možno považovať za skutočnú škodu. To v podstate znamená, že pokiaľ sa okresnému súdu bude javiť, že v danom prípade by výpočet náhrady škody podľa vyhlášky nezaisťoval len naplnenie kompenzačného princípu, ale viedol by k neprimeranému a nadmernému bremenu v rozpore s právom dotknutej osoby na ochranu majetku, tak musí právnu úpravu vykladať ústavno-

komfortným spôsobom a je povinný vyhlášku neaplikovať alebo ju aplikovať len sčasti a vo zvyšku postupovať podľa všeobecnej občianskoprávnej úpravy postavenej na princípe úhrady skutočne vzniknutej škody. Vzhľadom na odlišnosť skutkových a právnych okolností prípadu judikatúra ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 137/2018 nie je aplikovateľná na prípad sťažovateľky (právnickej osoby).

15. Medzi uznesením krajského súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu